

Uppdrag skog

Har du koll på skogen i din närhet? Du behöver inte vara expert. Med hjälp av frågorna i Uppdrag skog lär du dig snabbt känna igen viktiga naturvärden för skogens biologiska mångfald. Kryssa i svaren för att minnas vad du sett. Lycka till!

1. Finns det en stor variation på trädens höjd?

Ja Nej

I skogsbruket eftersträvas normalt likåldriga skogar med jämnhöga träd. Att träd finns i olika höjder och diameter kan indikera att skogen är olikåldrig, att den inte är planterad och att den i begränsad utsträckning är påverkad av skogsbruk. När det finns en stor variation i trädens höjd brukar man säga att skogen är skiktad, vilket också gynnar flera skogslevande fågelarter.

2. Innehåller skogen både lövträd och barrträd?

Ja Nej

Skogsbruket har länge varit inriktat på att skapa trädslagsrena skogar med gran eller tall. Särskilt äldre, lövrika skogar är en bristvara i det brukade skogslandskapet, då lövträd ofta röjs bort eller gallras ut. Finns det lövträd i olika åldrar, särskilt äldre, kan det vara ett tecken på att skogen endast i begränsad utsträckning har påverkats av skogsbruk.

3. Är träden som växer i skogen av många olika trädslag, t ex björk, asp, tall och gran?

Ja Nej

En mångfald av trädarter bidrar till skogens biologiska mångfald genom att skogslevande arter kan vara knutna till vissa trädslag. De skogar som anläggs och formas i skogsbruket innehåller sällan en stor variation av trädslag, utan består främst av gran och tall. Blandskogar med många trädarter har därför blivit en bristvara.

4. Ser du bohål för fåglar i några träd?

Ja Nej

Träd med håligheter är mycket viktiga för ett flertal arter och nyttjas, förutom av fåglar, bland annat av mossor, lavar, svampar, skalbaggar, steklar och halvvingar. Många av de arter som nyttjar håligheter kan vara rödlistade.

5. Ser du döda, liggande, träd som hunnits täckas av mossa och/eller lavar?

Ja Nej

Omkring hälften av de rödlistade arterna i skogen är beroende av död ved som föda, växtplats eller boplats. Döda och döende träd av olika slag används av fåglar, insekter och däggdjur vid födosök, som boplats eller skydd. För många insekter är död ved viktig även vid övervintring.

6. Ser du döda, stående träd?

Ja Nej

Många arter som nyttjar död ved kräver eller föredrar stående död ved. Till exempel hackar hackspettar ut ~~sina~~ bohål uteslutande i stående träd och deras födosök sker främst i stående träd. Hack och fläk av spettar, gångar och hål efter insekter vittnar om den biologiska betydelsen av stående död ved.

7. Finns det mycket hänglavar i skogen?

Ja Nej

Hänglavsrika skogar kännetecknas av mängden hänglavar som sätter sin prägel på skogen och äldre träd. Skogarna domineras vanligen av gran men i nordligaste Sverige även av tall. Lavar med långa lavbålar indikerar lång trädkontinuitet. För flera arter bland såväl lavar, insekter och stannfåglar är dessa skogar mycket viktiga. Hänglavsrika skogar är även en mycket viktig resurs som foder för renar. Särskilt under svåra vinterförhållanden där snötäcket kan hindra renarna att komma åt marklaven.

8. Finns det myrstackar som är högre än 1 meter?

Ja Nej

Myror spelar en viktig roll i skogsekosystemet och bidrar till den biologiska mångfalden. En myrstack kan bli över hundra år gammal och finns ofta kvar så länge ingen störning tvingar myrkolonin att flytta. Stora myrstackar kan därför indikera en låg grad av mänsklig påverkan på skogen och en lång skoglig kontinuitet. Särskilt om skogen också innehåller en variation av trädslag i olika åldrar och storlekar.

9. Hittar du lätt tickor, dvs svampar som växer på träden?

Ja Nej

Tickor är en typ av vedsvamp, det vill säga en svamp som lever i levande eller döda träd. Tickorna är ofta lätta att upptäcka tack vare sina utstickande fruktkroppar. Tickan på bilden är en vanlig art, men flera tickor är rödlistade och till exempel beroende av mycket gamla träd. Eftersom tickor ofta är lätta att upptäcka, är de sällsynta arterna tacksamma som indikatorer på skyddsvärd skog.

10. Finns det fuktiga miljöer i eller i anslutning till skogen, t.ex. rinnande vatten eller myrar?

Ja Nej

Större delen av våra vattendrag finns i skogen. Förekomst av vatten och fuktiga miljöer ger en större variation i skogen. Vissa områden kan, vid höga vattenflöden, översvämmas regelbundet vilket kan skapa sumpskogar eller våtmarker. De naturliga kantzonerna längs vattnet ger också förutsättningar för fler arter att kunna leva där.

11. Finns det mycket orkidéer och/eller blåsippor?

Ja Nej

Orkidéer och blåsippor kan båda indikera kalkhaltig mark. Om skogen på sådan mark är naturligt uppkommen och har lång kontinuitet kan den vara väldigt artrik, särskilt vad gäller kärlväxter och marksvampar.

12. Ser du ett tjockt och iögonfallande mosstäcke på stenar?

Ja Nej

Mossor är känsliga för uttorkning och beroende av en skuggig miljö. De missgynnas därför vid kalavverkning, och ett tjockt mosstäcke kan indikera att skogen inte varit kalavverkad på länge.

13. Hittar du många höga stubbar av avbrutna träd?

Ja Nej

Höga, avbrutna stubbar betyder oftast att det funnits röta i träden och att nedbrytningen av veden har startat. Röta orsakas av svampar och rötbrutna träd är ett tecken på att naturliga processer styr utvecklingen i skogen. Flera hotade arter av svampar och insekter är beroende av död ved där nedbrytning påbörjats, vilket är en bristvara i det brukade skogslandskapet.